

Jaarverslag 2023

Rekenkamer Hardinxveld-Giessendam

Rekenkamer Hardinxveld-Giessendam

Directeur:

Mevr. Heleen van Rijnbach – de Groot

Contactpersoon:

Dhr. Robert Klaassen

Coördinator/secretaris

E. robert@necker.nl

T. 06-199 20 550

Datum:

21 februari 2024

Voorwoord

Voor u ligt het Jaarverslag van de Rekenkamer Hardinxveld-Giessendam. Hierin doet de Rekenkamer verslag van haar werkzaamheden en de effecten daarvan. In het jaarverslag 2023 vindt u een overzicht van de activiteiten die de Rekenkamer in achterliggend jaar verricht heeft. Tot slot treft u in bijlage 1 een overzicht met de nevenfuncties die ik momenteel vervul (conform artikel 12 van het Onderzoeksprotocol Rekenkamer Hardinxveld-Giessendam).

De Rekenkamer Hardinxveld-Giessendam heeft per 1 januari 2024 een andere samenstelling gekregen. Dat betekent dat ik na vijf jaar als directeur van uw Rekenkamer afscheid neem. Graag wil ik op deze plek de gemeenteraad, het college, de ambtelijke organisatie en de griffie hartelijk danken voor de samenwerking in de afgelopen periode. Ik hoop – samen met de vele betrokken onderzoekers – een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de positionering van de raad, het gevoerde beleid en de verantwoording daarover. We hopen dat de Rekenkamer in nieuwe samenstelling een blijvende rol van betekenis kan spelen binnen de gemeente Hardinxveld-Giessendam.

Met vriendelijke groet,

Heleen van Rijnbach – de Groot
Voormalig directeur Rekenkamer Hardinxveld-Giessendam

Jaarverslag 2023

1.1. Inleiding

De Rekenkamer is wettelijk verplicht om jaarlijks een jaarverslag op te stellen. In dit jaarverslag bespreken we allereerst onze werkwijze en de samenstelling van de Rekenkamer (paragraaf 1.2). Vervolgens beschrijven we de resultaten van het onderzoek van 2023, inclusief de uitgevoerde onderzoeksactiviteiten (paragraaf 1.3). Daarna lichten we kort de overige werkzaamheden van de Rekenkamer in 2023 toe (paragraaf 1.4), een vooruitblik naar 2024 (paragraaf 1.5) en we sluiten het jaarverslag af met een financiële verantwoording (paragraaf 1.6).

1.2. Werkwijze en samenstelling

Onze werkwijze

De Rekenkamer is een onafhankelijk orgaan. Wij zijn er om de kaderstellende en controlerende rol van de raad te versterken door middel van het uitvoeren van onderzoek. De taken en bevoegdheden van de Rekenkamer staan beschreven in de Gemeentewet en in de door de gemeenteraad vastgestelde Verordening Rekenkamer Hardinxveld-Giessendam. In onze werkwijze staan 'nabijheid', 'samenwerking met de raad', 'onderzoek met impact' en 'reflectie' centraal.

Nabijheid: De Rekenkamer wil benaderbaar en zichtbaar zijn. Wij staan open voor suggesties van buitenaf. Ook houden wij voeling met actuele ontwikkelingen die binnen de gemeente spelen.

Samenwerking met de raad: De Rekenkamer is een instrument voor de raad. Samenwerken met de raad vinden we dan ook van belang. We zien een belangrijke rol voor de raad in het opstellen van het onderzoeksprogramma.

Onderzoek met impact: Voor de impact van onderzoek zijn helder geformuleerde conclusies en aanbevelingen van belang. Daarom schrijven wij bondige en heldere rapportages. Om impact te hebben doen wij meer dan zogenaamd 'ex-post onderzoek' (evaluatief onderzoek achteraf). Voorbeelden zijn het organiseren van een raadsconferentie, het houden van een digitale inwonersconsultatie of het uitvoeren van een quick scan.

Reflectie: De bril die we hanteren bij het onderzoek naar het functioneren van het bestuur passen we ook toe als het gaat om het functioneren en de effectiviteit van de Rekenkamer zelf.

Samenstelling van de Rekenkamer

De Rekenkamer bestaat momenteel uit de volgende personen:

- / De directeur van de Rekenkamer, mevrouw Heleen van Rijnbach – de Groot, verantwoordelijk voor de kwaliteit van de onderzoeken en gezicht van de Rekenkamer. Zij is door de gemeenteraad benoemd per 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023;
- / De secretaris/coördinator van de Rekenkamer, de heer Robert Klaassen, verantwoordelijk voor de coördinatie van de werkzaamheden en aanspreekpunt voor griffier en het onderzoeksteam. Hij is door de gemeenteraad benoemd per 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023.

Per 1 januari 2024 is de samenstelling van de Rekenkamer gewijzigd. Bij het schrijven van het jaarverslag is de nieuwe samenstelling nog niet bekend.

1.3. Onderzoek in 2023

Op 23 februari 2023 is een vergadering met de begeleidingscommissie Rekenkamer een aantal mogelijke onderwerpen besproken. De Rekenkamer heeft in 2023 een onderzoek uitgevoerd naar het beheer van de openbare ruimte. Op het moment van opstellen van dit jaarverslag zijn alle onderzoekswerkzaamheden afgerond en is na de verwerking van ambtelijk wederhoor het rapport aangeboden aan het college ten bate van een bestuurlijke reactie. Hierna wordt het rapport aangeboden aan de gemeenteraad. Een samenvatting van het onderzoek is onderstaand weergegeven.

Aanleiding

Het doel van het onderzoek is om de raad inzicht te bieden in de omvang, de aard en de doelen van het beheer van de openbare ruimte door de gemeente en inzicht te geven in de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beheer van de openbare ruimte. Het onderzoek richt zich op het gevoerde beleid in de periode 2020 – 2022. De inzichten die uit dit onderzoek voortkomen, kunnen de raad helpen in zijn kaderstellende en controlerende rol. Ook is door middel van dit onderzoek gehoor gegeven aan de roep uit de raad om inwoners te betrekken.

Doel en vraagstelling

Het onderzoek heeft de volgende doelstellingen:

- / Inzicht geven in de omvang, aard en doelen van het beheer van de openbare ruimte door de gemeente;
- / Inzicht geven in de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beheer van de openbare ruimte;

Aspecten die hierbij worden onderzocht zijn de doelstellingen en ambities, de uitvoering en monitoring van gemaakte afspraken en de rol van de gemeenteraad. De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt:

In hoeverre wordt het beheer van de openbare ruimte in de gemeente Hardinxveld-Giessendam doeltreffend en doelmatig uitgevoerd?

Onderzoekswerkzaamheden

Het onderzoek vond plaats in de periode juni – november 2023. Tijdens het startgesprek met een afvaardiging van de ambtelijke organisatie op 21 juni 2023 is de onderzoeksopzet en het bijbehorende informatieverzoek toegelicht. De analyse van de verkregen documenten is in augustus 2023 afgerond. In september zijn interviews gevoerd met de betrokken portefeuillehouder en betrokken ambtenaren, waarin de bevindingen uit de documentanalyse zijn getoetst. Intussen is in afstemming met het onderzoekscentrum Drechtsteden onder het bewonerspanel Hardinxveld-Giessendam een vragenlijst over de openbare ruimte uitgezet. De resultaten van de vragenlijst zijn verwerkt in de rapportage. Tenslotte heeft een analyse plaatsgevonden van de informatievoorziening aan de raad en de invulling van de kaderstellende en controlerende rol door de raad. De onderzoekswerkzaamheden zijn in november 2023 afgerond. Na ambtelijk wederhoor is de definitieve rapportage op 21 december aangeboden aan het college voor een bestuurlijke reactie. Na de bestuurlijke reactie (ontvangen op 7 februari 2024) wordt het rapport aangeboden aan de gemeenteraad van Hardinxveld-Giessendam.

Resultaten

Het onderzoek resulteerde in drie hoofdconclusies, die hier worden weergegeven:

Rekenkamer Hardinxveld-Giessendam

1. Er is geen overkoepelend visiedocument met bijbehorende kernwaarden over de openbare ruimte, waardoor beperkt integrale sturing mogelijk is. Op afdelingsniveau wordt integraal gestuurd en worden beheerplannen afgestemd. Beheerplannen wisselen van vorm, sluiten niet altijd op elkaar aan en ontbreken soms. Mogelijke knelpunten zijn het ontbreken van een beheerplan en een uitvoeringsplan voor civiele kunstwerken en het ontbreken van beleidsdocumenten voor wegen. Hierdoor is de verantwoording naar de raad niet volledig.
2. De raad wordt periodiek geïnformeerd over het beheer van de openbare ruimte via de P&C-cyclus. Via jaarstukken wordt standaard geïnformeerd over het beleid, met name over de financiën en uitvoeringsplanning. De raad maakt ook gebruik van het instrumentarium om het gevoerde beleid (bij) te sturen. De raad gebruikt zijn kaderstellende rol door het beleid vooraf en achteraf bij te sturen via moties en amendementen. Ook maakt hij gebruik van zijn controlerende rol door schriftelijke vragen te stellen. De raad wordt echter niet of nauwelijks (proactief) geïnformeerd over de uitvoering van moties.
3. De gemeente zet veel middelen in om inwoners te betrekken bij het gevoerde beleid, maar er zijn verbeterkansen. Het bestuur en de organisatie creëren mogelijkheden voor participatie. Verbeterpunt is het inzetten van de participatienota en de bijbehorende participatieladder in beleidsvoorstellen. Inwoners denken het liefst schriftelijk mee over de openbare ruimte en vinden het belangrijk terugkoppeling van de gemeente te ontvangen. Een derde van de inwoners neemt ook graag deel aan een fysieke participatie. Ook gemeenteambtenaren geven de voorkeur aan deze vorm. Inwoners beoordelen de openbare ruimte wisselend. Groen is een minder goed beoordeeld onderdeel.

Het onderzoek resulteert in de volgende aanbevelingen:

1. Maak gebruik van de aanstaande Omgevingsvisie om een integrale blik op (het beheer van) de openbare ruimte te ontwikkelen.
2. Informeer de raad proactief over (tussentijdse wijzigingen in plannen omtrent) de ontwikkeling van beleid.
3. Investeer in een planmatige en op de wensen van inwoners gerichte participatie in het beheer van de openbare ruimte.

1.4. Overige werkzaamheden van de Rekenkamer

Naast het uitvoeren van het onderzoek, bestaat het werk van de Rekenkamer voornamelijk uit de voorbereiding van het onderzoek. Het gaat hierbij om activiteiten van de directeur en secretaris/coördinator (consultatieworkshop, interne en externe communicatie, opstellen jaarverslag/jaarplan).

In 2019 is de Rekenkamerfunctie opgestart, is een dienstverleningsovereenkomst en een onderzoeksprotocol opgesteld en zijn kennismakingsgesprekken gevoerd. Tussen 2020 en 2023 heeft de Rekenkamerfunctie drie onderzoeken uitgevoerd: Inwoner- en overheidsparticipatie (2020), Woonopgave (2021), Jeugdhulp en preventie (2022) en Openbare Ruimte (2023). Er zijn vier consultatiewerkshops gehouden, drie rapportpresentaties gegeven en rond de onderzoeken heeft meerdere malen afstemming met de begeleidingscommissie plaatsgevonden. Op 14 september 2023 is het onderzoek over Jeugdhulp en preventie uit het onderzoeksjaar 2022 gepresenteerd aan de gemeenteraad. De samenvatting van dit onderzoek is terug te vinden in het jaarverslag over het jaar 2022.

1.5. Vooruitblik naar 2024

In januari 2023 is er vanwege het aflopen van de vorige dienstverleningsovereenkomst een nieuwe overeenkomst vastgesteld voor het onderzoeksjaar 2023. In 2023 is geen nieuwe dienstverleningsovereenkomst afgesloten voor het jaar 2024. Dit betekent dat de Rekenkamer per 1 januari 2024 een andere samenstelling heeft gekregen.

1.6. Financieel verslag 2023

De Rekenkamer Hardinxveld-Giessendam had voor het jaar 2023 de beschikking over een budget van € 20.300,-. Conform afspraken is 20% van dit budget besteed aan de instandhouding van de Rekenkamer. Het gaat hierbij om activiteiten van de directeur en coördinator (consultatieworkshop, interne en externe communicatie, opstellen jaarverslag/jaarplan). Het overgrote deel van het budget is besteed aan het uitvoeren van onderzoek: € 16.180,-.

Bijlage 1. Nevenfuncties directeur van de Rekenkamer

Tabel 1: nevenfuncties van de directeur van de Rekenkamer mevr. Heleen Rijnbach de Groot

Functie	Periode	Bezoldigd
Directeur Rekenkamer Sliedrecht	2019 – heden	Ja
Directeur Rekenkamer Alblasserdam	2019 – heden	Ja
Voorzitter Stichting Vrienden van Avoord	2019 – heden	Nee